بررسی میزان حضور واژگان کاربردی و پایه در کتاب درسی قرآن سال اول دبستان

دکتر سید بهنام علوی مقدم*

چکیده

از جمله مواردی که در تالیف یک کتاب باید مورد نظر نویسنده آن قرار گیرد، به کارگیری واژگان مناسب با توانایی ذهنی مخاطبانش است، زیرا در صورت کاربرد کلمات مناسب، ارتباطی بهتر و موثرتر می‌توان با مخاطب برقرار کرد. این نکته باید بیش از همه مورد توجه مؤلفان کتابهای درسی به ویژه در دوره ابتدایی واقع شود، زیرا در صورت عدم به‌کارگیری واژگان مناسب، درک و فهم مطالب با مشکل مواجه می شود و زبان در حکم انتقال دهندهٔ مطالب از این مهم باز می ماند. یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین مجموعه کتب درسی دوره دبستان، کتاب قرآن پایه اول ابتدایی است. این مقاله در نظر دارد که با مطالعه و بررسی کلمات به کار رفته در کتاب قرآن پایه اول دبستان و مقایسه آن با واژگان پایه‌ای که نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۴ و ۱۳۸۷) استخراج کرده اند، میزان بهره گیری از واژگان پایه را در این کتاب دریابد و در نتیجه میزان تطابق واژه های موجود در این کتاب و فهرست واژگان پایه نعمت زاده و همکارانش را تعیین کند. نتایج بررسی نشان میدهد که در مجموع تنها تعداد ۱۳ واژه از مجموع ۱۳۷ واژه ای که نعمت زاده (۱۳۸۷) آنها را پربسامدترین واژگان کودکان پایه اول ابتدایی نامیده است در کتاب قرآن پایه اول ابتدایی دیده می شود. بنابراین به نظر می‌رسد این میزان، تعداد قابل توجهی نیست و ممکن است دانش آموزان را در فرایند آموزش این کتاب دچار مشکل جدی سازد. همچنین در پایان این مقاله، درسی از کتاب مورد بررسی بر اساس داده های واژگان پایه نعمت زاده مورد بازبینی و باز نگری قرار گرفته و پیشنهاد های لازم برای اصلاح ارایه شده است.

کلیدواژه ها: واژگان پایه، کتاب قرآن، دوره ابتدایی، پایه اول

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۲/۲ تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۵

* عضو هیئت علمی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی behnam_9002@yahoo.com

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

مقدمه و بیان مساله

در نظامهای آموزشی متمرکز همچون ایران، کتابهای درسی واحدی برای همهٔ مناطق کشور اعم از شهری و روستایی، یک زبانه و دو زبانه و حتی سه زبانه، برخوردار و نیمه برخوردار و محروم و... تالیف می شود. از آنجا که کتاب درسی در چنین نظامهایی از اهمیتی ویژه برخوردار و دارای محوریت است، بنابراین اجزای آنها نیز باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از جنبه های مهم کتابهای درسی، زبان این کتابها و شاید مهم‌ترین بخش، واژه های به کار رفته در آنهاست؛ زیرا واژه، هر چند که همهٔ زبان نیست؛ اما بخش مهمی از زبان به شمار می آید و به قول گلاور[1] و همکارانش (۱۳۷۷: ۲۴۷) قلب هر زبان واژه های آن است .

از منظر ارتباطی و تفهیم و تفاهم، کتاب درسی، رسانه ای تصور می شود که باید بتواند به بهترین نحو با مخاطب خود که همان دانش آموز است ارتباط برقرار کند. در دوره ابتدایی مخاطبان این کتابها دانش آموزانی هستند که مسلماً زبانشان با بزرگسالان تفاوت قابل توجهی دارد و مؤلفان کتابهای درسی نیز بزرگسالانی هستند که باید زبان کودک را به خوبی بشناسند و محتوای کتابهای مورد نظر را از بعد زبانی با توان دانش آموزان سامان دهند؛ در غیر این صورت با دانش آموزانی مواجه خواهند شد که از نظر مهارت های زبانی و نیز اطلاعاتی که از طریق این مهارتها ارائه می شود، ضعیف و سطحی هستند. به عبارت دیگر می توان مدعی شد که بخشی از این مشکلات زبانی و علمی به واژه هایی مربوط می شود که مؤلفان کتابهای درسی و نیز نویسندگان ادبیات کودک در آثارشان به کار می گیرند. بنابراین توجه به این مهم ضروری به نظر می رسد و آن اینکه واژه ها مصالح و عناصری زبانی هستند که برای برقراری ارتباط _ که وظیفه اصلی هر زبان است_ با این گروه سنی مورد استفاده قرار می گیرند، پس باید از میان آنها واژگانی انتخاب شوند که همه کودکان و نوجوانان یک گروه سنی درک کنند و آنها را به‌کار گیرند. به طور خلاصه باید گفت که واژگان انتخاب شده در این گونه کتابها باید از جهات گوناگون مناسب باشند. برای دستیابی به این تناسب ضروری است واژه‌های آشنا و مشترک و متداول دانش آموزان بررسی و گزینش شوند تا با استفاده از آنها مفاهیم نو و همچنین واژه های ناآشنا آموزانده شوند. به بیان دیگر این واژه ها هستند که از طریق بار معنایی خود، ارتباط را با مخاطب برقرار می سازند و او را وادار به واکنش مناسب می کنند. اگر واژگان به‌کار رفته، کلماتی نامانوس و دور از ذهن مخاطب به‌ویژه کودکان باشند، این تفهیم و تفاهم حاصل نمی شود و ارتباط ناقص و ناکارامد می‌ماند، بنابراین از نظر

1. Glover

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

مسائل روانشناختی تعلیم و تربیت و همچنین مباحث زباشناختی، کاربرد مناسب واژگان درخور سن و سال و تحصیلات و... مخاطب از ضروریات یک متن مناسب برای گروههای سنی خاص است.

یکی از کتابهای دوره ابتدایی که در امر زبان آموزی از اهمیتی ویژه برخوردار است، کتاب قرآن سال اول ابتدایی است. از این رو کلمات به کار رفته در آن باید با دقتی ویژه انتخاب شود، زیرا این کتاب سرآغاز زبان آموزی رسمی کشور است. به همین دلیل مراجعه و بهره گیری از پژوهشهای انجام شده در این زمینه می تواند راهگشای این امر خطیر باشد و دست اندر کاران تعلیم و تربیت را در این راه یاری رساند، پس شناخت واژگان پایه برای این امر، از ضروریات است.

به طور خلاصه می توان نتیجه گرفت که تالیف هر کتاب نیازمند این نوع واژگان است و لازمهٔ آن فهرست علمی و تأیید شده ای از واژگان پایه است که بر اساس سن و پایه تحصیلی انتخاب شده باشند. به این ترتیب مولفان و نویسندگان آثار ویژه کودک و نوجوان از به کار گیری سلیقه و ذوق شخصی باز خواهند ماند و ملزم به بهره گیری از حوزه های از پیش تعیین شده واژگان پایه خواهند بود.

این پژوهش بر آن است تا با بررسی و مطالعه کتاب قرآن سال اول ابتدایی و مطابقت دادن آن با واژگان پایه گردآوری شدهٔ نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۴ و۱۳۸۷) میزان به کار گیری واژگان پایه را در این کتاب بررسی کند و تعداد واژگان به کار رفته در آنها را تعیین و در نتیجه میزان تطابق واژه های موجود در این کتاب و فهرست واژگان پایه نعمت زاده و همکارانش را ارائه کند. نتایج این تحقیق راهنمایی برای تالیف دوباره یا بازبینی کتاب موجود خواهد بود. در این تحقیق به پرسشهای زیر پاسخ داده خواهد شد:

- نسبت واژه های پایه به کل کلمات کتاب قرآن سال اول ابتدایی به چه میزان است؟
- نسبت کلمات به کار رفته در کتاب قرآن پایه اول ابتدایی به کل واژگان پایه تعیین شده نعمت زاده و همکاران تا چه میزان است؟
- میزان استفاده از واژگان پایه در کتاب قرآن سال اول به تفکیک پلکان (اول تا چهارم) چقدر است؟

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

پیشینه پژوهش

در مورد واژگان پایه در داخل و خارج از کشور مطالعاتی نسبتاً گسترده صورت گرفته است که به ترتیب به برخی از آنها به طور مختصر پرداخته می شود. گفتنی است که در این مطالعات تا جایی که نگارنده آگاهی دارد تحقیقی مشابه پژوهش حاضر در زمینه کتابهای قرآن چه در داخل و چه در خارج از کشور صورت نپذیرفته است، بنابراین نویسنده ناگزیر است به بیان تحقیقات انجام شده در زمینه های دیگر از جمله دیگر کتب درسی بپردازد.

تحقیقات خارجی

نولز[1] (۱۹۰۴) به تهیه یکی از قدیمی ترین آثار خود در زبان انگلیسی در زمینه کنترل واژگان و گزینش آنها برای تقویت مهارت خواندن در نابینایان همت گمارده است.

هورن[2] (۱۹۲۵) در فصل پنجم کتاب خود، ده هزار واژه ای که در نگارش استفاده می شوند، ارائه می نماید.

رینزلند[3] (۱۹۴۵) نیز درپژوهشی که بعدا" با عنوان "واژگان پایه دانش آموزان ابتدایی"چاپ شد نمونه گیری وسیعی را از بخشهای متفاوت کشور آمریکا در پایه ابتدایی ترتیب داد و نوشته های بسیاری را که دانش آموزان هشت پایه نگاشته بودند، مورد بررسی و مطالعه قرار داد. این پژوهش مواردی همچون بسامد خام، گروهبندی اندازه های عملی قابل استفاده برای عموم مثلاً صد واژه اول و پانصد واژه دوم و ارائه قابل مقایسه ای از بسامد از یک پایه به پایه دیگر را به دست می دهد.

وست[4] و همکاران (۱۹۳۴) در کتاب"فهرست عمومی واژه های انگلیسی" فهرست خدماتی را ارائه می کند که راهنمای واژگانی برای تولید مواد ساده خواندنی باشد. این فهرست با اهداف ابتدایی خود همخوانی و هماهنگی داشت، اما برای اهداف دیگر مناسب نبود. آخرین نسخه آن در برگیرندۀ بسامد واژه هایی است که بعدها به آن اضافه شدند.

کارتر[5] (۱۹۸۷) مقاله ای دربارۀ سازماندهی و عملکرد واژگان پایه در انگلیسی نوشته و روشهای مناسب تدریس از طریق واژگان پایه و همچنین دیگر کاربردهای آن را بر اساس توصیف

1. Knowles
2. Horn
3. Rinsland
4. West
5. Carter

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

نظام‌مند از واژگان پایه بیان داشته است. در میان این کاربردها موضوعاتی همچون سبک شناسی، واژه نگاری و آموزش واژگان به چشم می خورد.

باور و باور[1] (۲۰۰۰) نیز با پژوهشی به بررسی گوناگونی لهجه های انگلیسی با استفاده از واژگان کودکان پیش دبستانی نیوزلند پرداخته اند (نقل از نعمت زاده و همکاران، ۱۳۸۴).

دی آنجلو[2] (۲۰۰۵) آزمایشی را برای گسترش کلمه های پایه در دانش آموزان ژاپنی طرح ریزی کرده و نتیجه گرفته است که توجه به این واژه ها در برنامه درسی راهبردی برای ارتقای زبان انگلیسی این دانش آموزان ضرورت دارد.

چامپوبتر[3] و همکارانش (۲۰۰۹) نیز در مقاله ای چگونگی به دست آوردن واژگان پایه در زبان تایلندی را توصیف کرده و روش کار خود را برای به دست آوردن این واژگان از طریق منابع معتبر نوشتاری در زبان تایلندی بیان داشته و اظهار کرده اند که بیشتر واژه های پایه در زبان تایلندی بسته به موقعیت و بافت دو یا چند نقش را در جمله ایفا می‌کنند.

تحقیقات داخلی

بدره ای (۱۳۵۰) در رساله دکتری زبانشناسی خود با عنوان"وسعت واژگانی کودکان دبستانی بر پایه نوشته های آنان"به بررسی واژگان پایه نوشتاری پرداخته است. این مطالعه بر اساس نامه‌های کودکان انجام گرفته است. وی در این تحقیق به ۸۷۱۲ صورت زبانی با بسامدی در حدود ۹۸۷۶۹ بار دست یافته است.

ایمن (۱۳۵۷) در تحقیقی با عنوان "فهرست پربسامدترین واژه های خردسالان شش تا دوازده ساله" با بررسی در حدود چهار میلیون واژه از پرفروش ترین کتابهای خردسالان و همچنین نوشته های آنان ۲۳۹۸ کلمه را شناسایی و استخراج کرده اند.

صفارپور (۱۳۷۰) در کتاب واژگان پایه کودکان دبستانی، مجموعاً ۲۵۰۰۰۰ کلمه از کتابهای سال اول تا پنجم ابتدایی و ۱۰۰۰ واژه از کتابهای نهضت سواد آموزی را استخراج و مرتب کرده است.

شکری (۱۳۷۴) در کتاب دو جلدی فرهنگ دبستانی، ۱۵۰۰۰ کلمه را که از کتابهای دوره ابتدایی و پنجاه عنوان کتابهای غیر درسی و مجلات و ویژه نامه های گروه سنی ۶ تا ۱۱ سال انتخاب و بر اساس الفبایی فهرست کرده است.

1. Bauer & Bauer
2. D'Angelo
3. Chompoobutr

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

شبیری (۱۳۷۶) در رساله کارشناسی ارشد خود با عنوان "واژگان پایه ادراکی دانش آموزان کلاسهای سوم، چهارم و پنجم ابتدایی شهر تهران" با طراحی یک آزمون و اجرای آن در مناطق ۱ و ۱۷ تهران، به مقایسه نتایج پژوهش با تحقیقات پیشین پرداخته و فهرستی از واژگان درسی و غیر درسی دانش آموزان را ارائه کرده است.

غفاری (۱۳۸۰) در رساله کارشناسی ارشد خود تحت عنوان"تحلیل روشهای آموزش واژگان پایه"، ابتدا ۳۵۷۱ کلمه از فرهنگ لغت فارسی را انتخاب کرده، سپس با استفاده از شم زبانی خود واژه های کم بسامد را کنار گذاشته و در نهایت به ۱۴۵۹ واژه که عمدتاً اسم و صفت هستند، دست یافته است. غفاری آنها را در کلاسهای پیش دبستانی شهرستان بابل مورد آزمایش قرار داده و در نهایت واژه های به دست آمده را در سی و دو حوزه معنایی ارائه کرده است.

اعلایی (۱۳۸۱) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان "بررسی و نقد روشهای تخمین واژگان پایه در ایران به منظور پیشنهاد روش یا روشهای مناسب"پس از بررسی روشهای تخمین واژگان پایه در ایران به این نتیجه دست یافته است که برای پیش بینی واژه های پایه، یک روش به تنهایی کافی نیست؛ بنابراین توصیه می کند برای این منظور از بسامد و شم زبانی و معیارهای معناشناختی نیز بهره گرفته شود.

بی جن خان (۱۳۸۳) در طرح "پیکره متنی زبان فارسی"به گردآوری و سازماندهی متون فارسی در حجم یک صد میلیون کلمه پرداخته و تلاش کرده است تا مدلی ساختاری از زبان فارسی را برای بهبود کیفیت سامانه بازشناسی گفتار زبان فارسی مستقل از گوینده و همچنین سایر کاربردهای پردازش زبان فارسی به دست دهد.

نعمت‌زاده و همکارانش نیز در سال ۱۳۸۴ به تحقیقی دست زدند که هدف آن تعیین واژگان پایه کودکان ایرانی است. در این پروژه ملی، واژگان پایه دانش آموزان پایه های اول تا پنجم مقطع ابتدایی در مناطق مختلف ایران بر اساس مقوله‌های اسم، فعل و صفت در دو سطح ادراکی و تولیدی و بر اساس آزمونهای متنوع (ادراکی، تولیدی و معلمان) به دست آمده است که به دلیل استفاده از داده های این پژوهش در قسمت بحث و بررسی بدان بیشتر خواهیم پرداخت.

علوی مقدم (۱۳۸۷) در رساله دکتری خود نیز با بررسی واژگان پایه نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۴) به مطالعه یادگیری و گسترش واژه های مشتق و وندهای موجود در آنها پرداخته و ارتباط آن را با رده زبانی زبان اول و دوم بررسی کرده است.

نعمت‌زاده (۱۳۸۷) در گزارش پژوهشی کاربست یافته های طرح واژگان پایه فارسی، درهمکرد

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

انواع واژه های پربسامد را بر اساس طرح پیشین خود بررسی کرده و با استفاده از معیارها و در چارچوب مقوله های معنایی، جدولهایی قابل استفاده ارائه کرده است. علاوه بر جدولهای مرجع الفبایی و بسامدی، جدولهایی پلکانی نیز برای نشان دادن ترتیب و اولویت به کارگیری واژه ها و جدول موضوعی برای نمایش دایره معنایی کلمات ارائه کرده که این پلکانها مورد استفاده این تحقیق قرار گرفته است.

علوی مقدم (۱۳۸۹) در مقاله‌ای تحت عنوان "بررسی ارتباط ساختهای اشتقاقی و رده‌شناسی زبانی در پدیده دوزبانگی" با استفاده از واژگان پایه این مطالعه را انجام داده است. وی در این پژوهش واژگان پایه دو زبانه ها، میزان ارتباط ساختهای مشتق و رده زبانی زبانهای آنها را بررسی کرده است.

علوی مقدم (۱۳۹۱) در مقاله ای تحت عنوان "بررسی و مطالعه میزان به کارگیری واژگان پایه در کتابهای بخوانیم و بنویسیم سال اول دوره ابتدایی" به بررسی میزان استفاده از واژگان پایه و پرکاربرد در کتاب فارسی سال اول ابتدایی پرداخته و نتیجه گرفته است که میزان قابل توجهی از این واژگان در کتابهای بخوانیم و بنویسیم این پایه به کار نرفته است.

فیرورقی (۱۳۹۱) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود به مطالعه کلمات پربسامد کتابهای درسی پرداخته و میزان کاربرد آنها را توصیف و بررسی و اظهار کرده است که استفاده مناسب از این گونه کلمات در کتابهای درسی رعایت نشده است.

آنچه از نظر گذشت نمایی از پژوهشها و مطالعاتی بود که در خارج و نیز داخل کشور در زمینه واژگان پایه صورت پذیرفته است.

نویسنده به پژوهش یا مقاله ای در باب حضور یا نقش واژگان پایه در کتاب قرآن پایه اول ابتدایی یا موردی مشابه در تحقیقات داخلی یا خارجی برخورد نکرده است، بنابراین برخود فرض دانست که به پژوهش حاضر دست یازد.

بحث و بررسی

از آنجا که داده های بخش بسیاری از این مقاله مربوط به طرح شناسایی واژگان پایه نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۴ و ۱۳۸۷) است، در اینجا به بررسی اجمالی آن می پردازیم. در این طرح پژوهشی ملی، واژه های پایه دانش آموزان پایه های اول تا پنجم مقطع ابتدایی در مناطق گوناگون ایران بر اساس مقوله های اسم، فعل و صفت در دو سطح ادراکی و تولیدی و بر اساس آزمونهای متنوع کتبی و شفاهی و به روشهای گوناگون (ادراکی، تولیدی و پرسش از معلمان) به دست آمده

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

است. این پژوهش ملی داده های معتبری را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد.[۱]

با توجه به اینکه داده های این مقاله پربسامدترین کلمات این طرح پژوهشی هستند، بنابراین در اینجا به توضیح بیشتر دربارهٔ آن پرداخته خواهد شد. آزمون تولیدی واژه، کتابچه ای است دارای تصاویر رنگی که در ۱۱۶ صفحه تنظیم شده و ۱۴ موضوع مختلف را دربردارد. این موضوعات به کمک نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان و همچنین تصویرگران کتابهای کودک، تبدیل به داستانهای مصور شده بود. در کتابچه فوق، تصویرهای بسیار آورده شده و از دانش آموزان پایه اول خواسته شده با توجه به تصاویر سخن بگویند تا صدایشان ضبط شود. از دانش آموزان پایه های دوم تا پنجم خواسته شده تا در دفترچه ها مطالب مورد نظر خود را درباره تصاویر بنویسند.

روش گردآوری داده ها در طرح واژگان پایه، پی پی اس سیستماتیک خوشه ای دو مرحله ای بوده است. در این طرح ۲۰۰۹۲ دانش آموز ابتدایی (از ۲۹ استان، ۱۷۵ مدرسه شهری، روستایی و عشایری و در قالب ۸۷۵ کلاس) تحت پوشش قرار گرفتند که از این تعداد ۱۹۳۴۹ نفر آزمون شدند، زیرا برخی از دانش آموزان انتخاب شده به سبب بیماری ، انتقال به دیگرمدارس یا به دلایلی دیگر در آزمون شرکت نکردند. همچنین اطلاعات ۱۸۸۷۵نفر در آزمون ادراکی و ۱۷۶۰۶ نفر در آزمون تولیدی وارد رایانه شد. اطلاعات بعضی از دانش آموزان به دلیل ناقص بودن وارد رایانه نشده است. این آزمون در۱۰ دی ماه ۱۳۸۱ برگزار شد. همچنین نعمت زاده در سال ۱۳۸۷ در گزارش پژوهشی کاربست یافته‌های طرح واژگان پایه فارسی، این واژه ها را در پنج پایه به تفکیک ارائه نموده است. در پایه اول ۱۳۷ واژه، در پایه دوم ۲۳۸ کلمه، در پایه سوم ۲۸۷ واژه و در پایه های چهارم و پنجم به ترتیب ۴۲۵ و ۴۹۷ واژه به عنوان پربسامدترین واژگان معرفی شده است. هر پایه دارای چهار پلکان است که نشان‌دهنده میزان بسامد و کاربرد هر یک از آنهاست.

در این قسمت به مطالعه میزان تطابق کتاب قرآن سال اول با کلمه های طرح واژگان پایه می‌پردازیم. طی شمارشی که نگارنده از واژه های موجود در شعرهای هفتگانه و نیز تک متن آخر کتاب قرآن پایه اول ابتدایی انجام داده ۱۷۱ واژه اعم از قاموسی و دستوری به کار رفته است. لازم به یادآوری است که صرفاً کلمات موجود در متن درسی مورد شمارش قرار گرفته اند و بخشهای دیگر کتاب از جمله دستورالعملها، فهرست منابع و مآخذ، مقدمه و... لحاظ نشده‌اند. همچنین فعلها به صورت مصدری در نظر گرفته شدند و صرف آنها در اشخاص و زمانهای مختلف در

۱. شایان ذکر است که این طرح در سال ۱۳۸۳ موفق به کسب رتبه دوم در هیجدهمین جشنواره بین المللی خوارزمی و نیز جایزه دلاری آیسسکو (سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی کشورهای اسلامی) در سال ۲۰۰۵ شده است.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

شمارش واژه ها لحاظ نشده است. از این ۱۷۱ واژه تنها ۱۳ کلمه از ۱۳۷ واژه ای که نعمت زاده (۱۳۸۷) به عنوان پر بسامدترین واژه ها معرفی کرده است، حضور دارند. در جدول شماره ۱ واژگان موجود در کتاب قرآن سال اول ارائه شده است. واژگانی که زیر آنها خط کشیده شده است، واژگان پایه موجود در کتاب مورد بررسی هستند.

جدول شماره ۱. واژگان موجود در کتاب قرآن سال اول ابتدایی و کلمات پایه موجود در آنها

نام واژه	نام واژه	نام واژه
ابر	به	خوب
از	بوسیدن	خود
است	بیدار	خوش بو
افتادن	پاک	خوش رو
اگر	پدر	دادن
اما	پدربزرگ	داشتن
امید	پر	دامن
انتخاب	پرتگاه	دانا
او	پرکار	در
ای	پشت و پناه	درخت
این	پی	درون
آرام	تا	دریا
آسمان	تاج	دست
آسمانی	تمام	دعا
آشنا	تو	دل
آفریدگار	توانا	دلسوزی
آفریدن	توانایی	دم
آفرین	تویی	دنیا
آمدن	تیک و تاک	دوباره
آموزگار	جان	دور
آن	جز	دل
با	جهان	را
بابا	چشم	راز
باد	چون	
بودن	حسد	
باغ	خبر	
بچه	خدا	
بخشنده	خدمت	
بدی	خندان	
بر	خوابیدن	
برای	خواندن	

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

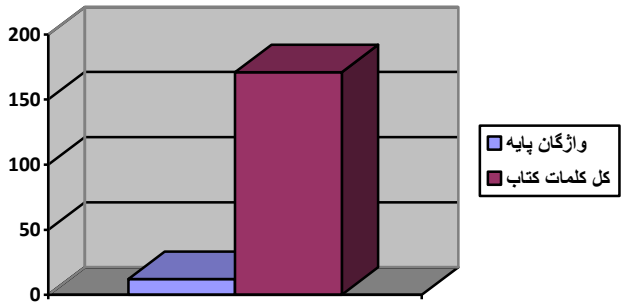
[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

نام واژه	نام واژه	نام واژه
راست	صبح	ما
راه	صبور	مادر
رسیدن	صدا	مثل
رفتن	صورت	مردم
روز	طلایی	مژده
روشن	غنچه	من
روشنایی	فرشته	مهربان
روشنی	فقط	مهربانی
روی	قرآن	مهر
زبان	قشنگ	نام
زمان	قلب	نگه
زهرا	کار	نگهبان
زیبا	کجا	نمودن
ساعت	کردن	نور
سبد	کسی	نوشتن
سپاس	کمک	نیز
سپاس گزار	کنار	نیست
ستاره	کوثر	هدایت
سر	کوه	هر
سلامت	که	هست
سوره	کی	هم
شاد	گرداندن	همه
شب	گرفتن	همیشه
شر	گفتن	و
شعر	گل	یاد
شکر	گم	یار
شکوفه	گوش	یاری
شما	لب	یک
شهر	لبخند	
شیطان	لحظه	
	لطف	

همان‌طور که ملاحظه می شود تنها ۷/۰۲ درصد (۱۳ واژه از ۱۷۱) از واژگان پایه مورد نظر نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۷) در کتاب قرآن به کار رفته است که به نظر می‌رسد میزان قابل توجهی نیست. نبود واژگان پایه مناسب دانش‌آموزان را با مشکل عدم درک مطلب و فهم کامل مواجه می کند.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

نمودار شماره ۱. نسبت واژگان پایه به کل واژگان کتاب قرآن سال اول ابتدایی

همان‌طور که ملاحظه می کنید نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۷) بر اساس میزان کاربرد واژگان پایه سال اول دبستان را به چهار پلکان تقسیم کرده اند که این پلکانها و تعداد واژگان موجود کتاب مورد بررسی در هر پلکان در جدول شماره ۲ ارائه شده است. پلکان اول کاربرد و بسامد بیشتری را نسبت به دیگر پلکانها در فهرست پیشنهادی دارد و پلکان چهارم نیز به نسبت دیگر پلکانها از بسامد و کاربرد کمتری برخوردار است.

جدول شماره ۲. واژگان پایه پلکان اول و واژگان موجود در کتاب قرآن

پایه اول- پلکان اول									
ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان	ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان
۱	۱	ماشین	اسم		۱۷	۱۷	گردو	اسم	
۲	۲	آب	اسم		۱۸	۱۸	قرآن	اسم	X
۳	۳	مدرسه	اسم		۱۹	۱۹	سفره	اسم	
۴	۴	درخت	اسم	X	۲۰	۲۰	پرچم	اسم	
۵	۵	ماهی	اسم		۲۱	۲۱	بشقاب	اسم	
۶	۶	کفش	اسم		۲۲	۲۲	برگ	اسم	
۷	۷	در	اسم	X	۲۳	۲۳	کتاب	اسم	
۸	۸	چرخ خیاطی	اسم		۲۴	۲۴	پنجره	اسم	
۹	۹	قاشق	اسم		۲۵	۲۵	معلم	اسم	
۱۰	۱۰	توپ	اسم		۲۶	۲۶	سنگ	اسم	
۱۱	۱۱	خانه	اسم		۲۷	۲۷	سیب	اسم	
۱۲	۱۲	پسر	اسم		۲۸	۲۸	عکس	اسم	
۱۳	۱۳	بچه	اسم	X	۲۹	۲۹	دندان	اسم	
۱۴	۱۴	مادر	اسم	X	۳۰	۳۰	دست	اسم	X
۱۵	۱۵	دختر	اسم		۳۱	۳۱	پدر	اسم	X
۱۶	۱۶	ساعت	اسم						

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

همان‌گونه که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود از ۳۱ واژه پلکان اول تنها ۷ واژه (۲۲/۵۸ درصد) در کتاب مورد بررسی حضور دارند که باز هم میزان قابل توجهی نیست.

جدول شماره ۳. واژگان پایه پلکان دوم و واژگان موجود در کتاب قرآن

پایه اول- پلکان دوم									
ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان	ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان
۱	۳۲	بازی کردن	فعل		۱۷	۴۸	کلاه	اسم	
۲	۳۳	بازی	اسم		۱۸	۴۹	چشم	اسم	X
۳	۳۴	نامه	اسم		۱۹	۵۰	آتش	اسم	
۴	۳۵	کوه	اسم		۲۰	۵۱	مسواک	اسم	
۵	۳۶	تخته	اسم		۲۱	۵۲	قیچی	اسم	
۶	۳۷	مداد	اسم		۲۲	۵۳	چاقو	اسم	
۷	۳۸	اسب	اسم		۲۳	۵۴	پرتغال	اسم	
۸	۳۹	کیف	اسم		۲۴	۵۵	انگور	اسم	
۹	۴۰	میز	اسم		۲۵	۵۶	تلویزیون	اسم	
۱۰	۴۱	صندلی	اسم		۲۶	۵۷	پنیر	اسم	
۱۱	۴۲	پا	اسم		۲۷	۵۸	خرما	اسم	
۱۲	۴۳	نان	اسم		۲۸	۵۹	نمکدان	اسم	
۱۳	۴۴	گوش	اسم	X	۲۹	۶۰	پیاز	اسم	
۱۴	۴۵	پاک کن	اسم		۳۰	۶۱	یخچال	اسم	
۱۵	۴۶	عینک	اسم		۳۱	۶۲	قوری	اسم	
۱۶	۴۷	پول	اسم		۳۲	۶۳	نوشابه	اسم	
					۳۳	۶۴	خروس	اسم	

در اینجا هم ملاحظه می کنید که از ۳۳ واژه تنها ۲ واژه (۶/۰۶ درصد) در کتاب قرآن پایه اول ابتدایی دیده می‌شود.

جدول شماره ۴. واژگان پایه پلکان سوم و واژگان موجود در کتاب قرآن

پایه اول- پلکان سوم									
ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان	ردیف	رتبه در پایه	واژه	مقوله	موجود در کتاب قرآن اول دبستان
۱	۶۵	کلاغ	اسم		۲۲	۸۶	نماز	اسم	
۲	۶۶	ابر	اسم	X	۲۳	۸۷	سبزی	اسم	
۳	۶۷	غذا	اسم		۲۴	۸۸	بند کفش	اسم	
۴	۶۸	نقاشی	اسم		۲۵	۸۹	مشق	اسم	
۵	۶۹	نقاشی کردن	فعل		۲۶	۹۰	باران	اسم	
۶	۷۰	سیاه	صفت		۲۷	۹۱	شیشه	اسم	
۷	۷۱	دکتر	اسم		۲۸	۹۲	آبی	صفت	
۸	۷۲	لیوان	اسم		۲۹	۹۳	سفید	صفت	

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

۹	۷۳	گوشت	اسم		۳۰	۹۴	مو	اسم	
۱۰	۷۴	خاک	اسم		۳۱	۹۵	جوراب	اسم	
۱۱	۷۵	بابا	اسم	X	۳۲	۹۶	شیرینی	اسم	
۱۲	۷۶	چراغ	اسم		۳۳	۹۷	گاو	اسم	
۱۳	۷۷	دود	اسم		۳۴	۹۸	استکان	اسم	
۱۴	۷۸	دفتر	اسم		۳۵	۹۹	قند	اسم	
۱۵	۷۹	کاغذ	اسم		۳۶	۱۰۰	انار	اسم	
۱۶	۸۰	عروس	اسم		۳۷	۱۰۱	قندان	اسم	
۱۷	۸۱	خر	اسم		۳۸	۱۰۲	زبان	اسم	
۱۸	۸۲	خیابان	اسم		۳۹	۱۰۳	چای	اسم	
۱۹	۸۳	لامپ	اسم		۴۰	۱۰۴	بیسکویت	اسم	
۲۰	۸۴	مرغ	اسم		۴۱	۱۰۵	برنج	اسم	
۲۱	۸۵	کلاس	اسم		۴۲	۱۰۶	سگ	اسم	

در این پلکان نیز همین وضعیت مشاهده می شود. از ۴۲ واژه تنها ۲ واژه (۴/۷۶ درصد) در کتاب یاد شده به کار رفته است.

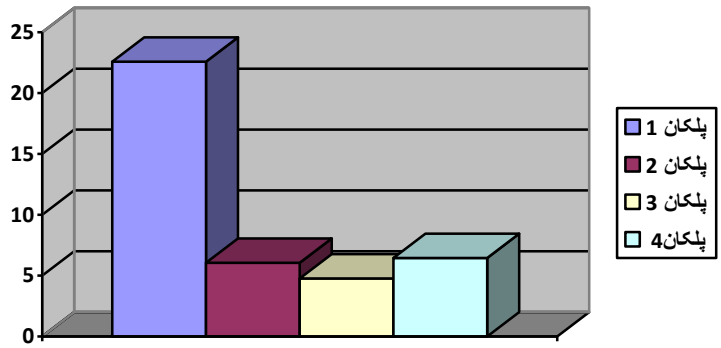
جدول شماره ۵. واژگان پایه پلکان چهارم و واژگان موجود در کتاب قرآن

پایه اول- پلکان چهارم									
ردیف	**رتبه در پایه**	**واژه**	**مقوله**	**موجود در کتاب قرآن اول دبستان**	**ردیف**	**رتبه در پایه**	**واژه**	**مقوله**	**موجود در کتاب قرآن اول دبستان**
۱	۱۰۷	سبز	صفت		۱۷	۱۲۳	سیب زمینی	اسم	
۲	۱۰۸	باد	اسم	X	۱۸	۱۲۴	صابون	اسم	
۳	۱۰۹	انگشتر	اسم		۱۹	۱۲۵	گربه	اسم	
۴	۱۱۰	خودکار	اسم		۲۰	۱۲۶	موش	اسم	
۵	۱۱۱	حیاط	اسم		۲۱	۱۲۷	شکر	اسم	
۶	۱۱۲	پرده	اسم		۲۲	۱۲۸	کبریت	اسم	
۷	۱۱۳	طناب	اسم		۲۳	۱۲۹	تخم مرغ	اسم	
۸	۱۱۴	اتاق	اسم		۲۴	۱۳۰	تخته سیاه	اسم	
۹	۱۱۵	جوجه	اسم		۲۵	۱۳۱	مداد تراش	اسم	
۱۰	۱۱۶	شیر آب	اسم		۲۶	۱۳۲	مداد رنگی	اسم	
۱۱	۱۱۷	شب	اسم	X	۲۷	۱۳۳	مار	اسم	
۱۲	۱۱۸	خورشید	اسم		۲۸	۱۳۴	رادیو	اسم	
۱۳	۱۱۹	خواب	اسم		۲۹	۱۳۵	یخ	اسم	

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]
[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

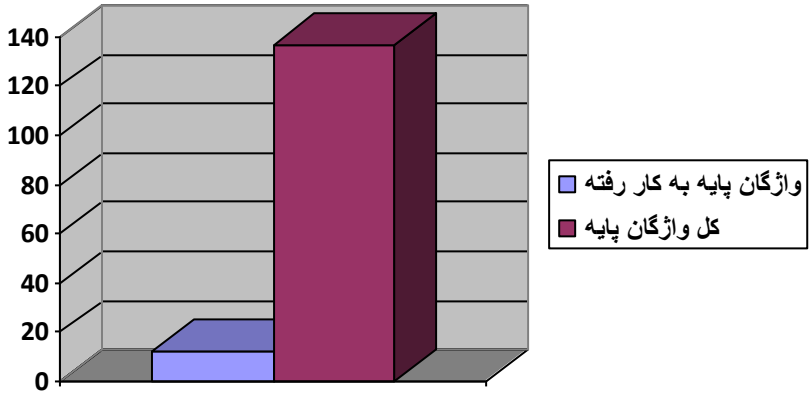
۱۴	۱۲۰	جاروکردن	فعل		۳۰	۱۳۶	مداد پاک کن	اسم	
۱۵	۱۲۱	آفتاب	اسم		۳۱	۱۳۷	جارو	اسم	
۱۶	۱۲۲	پفک	اسم						

در پلکان چهارم نیز ۲ واژه از ۳۱ واژه پایه در کتاب درسی مورد نظر حضور دارد (۶/۴۵ درصد).

نمودار شماره ۲. درصد استفاده از واژگان پایه در کتاب قرآن سال اول به تفکیک پلکان

این در شرایطی است که از ۱۳۷ واژه پایه مورد نظر طرح پژوهشی حاضر ۱۳ کلمه نیز عدد قابل توجهی به نظر نمی‌رسد (۹/۴۹ درصد).

نمودار شماره ۳. نسبت واژگان پایه به کار رفته به کل واژگان پایه تعیین شده نعمت زاده و همکارانش (۱۳۸۷)

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

مؤلف یکی از درسهای کتاب درسی قرآن پایه اول ابتدایی را بر اساس بررسیهای انجام شده و با گنجاندن ساختها و واژگان پایه در حد امکان درس مربوطه بازنویسی کرده است؛ البته شایان ذکر است که با بازنویسی یک درس، هدف مورد نظر، محقق نمی‌شود بلکه مؤلفان این کتاب درسی باید از همان ابتدای تالیف و با یک برنامه‌ریزی دقیق، کتاب را به گونه ای طراحی نمایند که حداکثر میزان واژگان پایه در آن گنجانده شود تا بتوان از این طریق، زبان ارتباط با مخاطب را ساده تر ساخت و در نتیجه تفهیم مطالب به سهولت انجام پذیرد.

جملات درس هفتم کتاب قرآن پایه اول ابتدایی و معادل بازنویسی شده آن (واژگان پایه که بر اساس واژگان پایه نعمت زاده و همکارانش (۱۳۹۰) انتخاب و زیر آنها خط کشیده شده است) از این قرار است:

– با راهنمایی معلم خود با قصه پیامبران بزرگ خدا آشنا شوید (در این بخش پنج تصویر وجود دارد و داستان پنج پیامبر اولوالعزم را معلم می گوید): به قصه پیامبران بزرگ خدا گوش دهید.

– من بنده خدا و پیامبر او هستم: من پیامبر خدا هستم.

با اشاره معلم لوحه زیر را به صورت دسته جمعی بخوانید: به کمک معلم خود، نوشته های زیر را با هم بخوانید.

– با اشاره معلم این کلمات و عبارات قرآنی را به صورت دسته جمعی و بخش بخش بخوانید: با کمک معلم خود این کلمه ها و عبارتهای قرآنی را با هم به صورت بخش بخش بخوانید

– به لوحه سوره نصر نگاه کنید و آن را همراه نوار به صورت دسته جمعی بخوانید: به سوره نصر که در زیر نوشته شده است نگاه کنید.حالا آن را همراه نوار کاست باهم بخوانید.

– با کمک معلم خود این شعر زیبا را بخوانید: به کمک معلم خود ، این شعر قشنگ را بخوانید.

برای این شعر زیبا یک نام مناسب بگویید: برای این شعر قشنگ یک اسم خوب انتخاب کنید.

– با دقت در تصویر داستان کودکی حضرت موسی علیه السلام را برای دوستان خود بیان کنید: به کمک نقاشی زیر، قصه کودکی حضرت موسی را برای دوستان خود بگویید.

– به لوحه آموزش سوره نصر نگاه کنید و آن را همراه نوار به صورت دسته جمعی بخوانید: به سوره نصر نگاه کنید و آن را به کمک نوار کاست با هم بخوانید.

– به کمک تصویر درباره پیام قرآنی با یکدیگر گفت و گو کنید: به کمک نقاشی زیر درباره پیام قرآنی آن، با هم حرف بزنید

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

– پیام قرآنی درس را برای همکلاسیهای خود بخوانید: پیام قرآنی درس را برای دوستان خود بخوانید.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود با کمی تامل و دقت می‌توان از واژگان و نیز ساختارهای پایه و پربسامدی استفاده نمود که نه تنها دانش آموزان را با دشواری در درک و فهم مطلب روبه‌رو نمی-کند بلکه سبب می شود که آنها با شنیدن و خواندن واژگان و ساختارهای زبانی آشنا و مانوس مطالب را بهتر و عمیق‌تر درک کنند و بیشتر لذت ببرند.

نتیجه گیری

همانطور که مشاهده شد تعداد ۱۳ واژه از مجموع ۱۳۷ واژه ای که نعمت زاده (۱۳۸۷) آنها را پربسامدترین واژگان کودکان پایه اول ابتدایی نامیده است در کتاب قرآن پایه اول ابتدایی دیده می شود. بیشترین تعداد کاربرد ، مربوط به پلکان اول است و از دیگر پلکانها (دوم تا چهارم) به تعداد مساوی استفاده شده است. این در حالی است که در مجموع ۱۷۱ واژه در کتاب مورد مطالعه وجود دارد. یعنی تنها ۷/۶ درصد از واژگان پایه در کتاب قرآن سال اول ابتدایی به‌کار رفته که خود معادل ۹/۴۹ درصد از واژگان پایه (نسبت ۱۳ به ۱۳۷) است. بنابراین به نظر می‌رسد این میزان، تعداد قابل توجهی نیست و ممکن است دانش آموزان را در فرایند آموزش این کتاب دچار مشکل سازد. از آنجا که واژگان پایه نقشی مؤثر در یادگیری زبان ایفا می کنند و می توانند محملی برای یادگیری واژگان ناآشنا و نامانوس باشند، بنابراین به اعضای شورای برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی و نیز مولفان و نویسندگان دیگر پیشنهاد می شود که در مرحله تجدید تألیف یا بازبینی از دیگر واژگان پایه که در کتاب دیده نمی شوند، بهره گیری کنند؛ به این ترتیب شاید گامی مؤثر در فرایند زبان آموزی و دیگر مهارتهای دانش آموزان مانند صحیح خواندن قرآن برداشته باشیم. نویسنده به همین منظور یکی از درسهای کتاب مورد بررسی را بازنویسی کرده است و تا جایی که ممکن بوده از واژگان پایه و ساختارهای آشنا و مانوس در امر بازنویسی بهره گرفته است.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

منابع

اعلایی، مریم. (۱۳۸۱). *بررسی و نقد روش های تخمین واژگان پایه در ایران به منظور پیشنهاد روش یا روش های مناسب*. رساله کارشناسی ارشد زبانشناسی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران.

انوشه پور، ابوالفضل (۱۳۸۹). *آموزش قرآن اول دبستان*. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی، اداره کل چاپ و توزیع کتب درسی.

ایمن، لیلی.(۱۳۵۷). *فهرست پربسامدترین واژه های خردسالان ۶ تا۱۳ سال*. تهران: کمیته ملی پیکار با بیسوادی.

بدره ای، فریدون. (۱۳۵۰). *واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران*. تهران: فرهنگستان زبان ایران.

بی جن خان، محمود. (۱۳۸۳). پیکره متنی زبان فارسی. در *مجموعه سخنرانی ها، گزارش ها و چکیده طرح های اولین کارگاه پژوهشی زبان فارسی و رایانه*، دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دفتر معاونت پژوهشی.

شبیری، علی محمد. (۱۳۷۶). *واژگان پایه ادراکی دانش آموزان کلاس های سوم، چهارم و پنجم ابتدایی*. رساله کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان. دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده ادبیات فارسی و زبان های خارجی.

شکری، گیتی. (۱۳۷۴). *فرهنگ دبستانی*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

صفارپور، عبدالرحمن. (۱۳۷۰). *واژگان پایه کلاس های اول تا پنجم دبستان*. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

علوی مقدم، سید بهنام. (۱۳۸۷). *میزان رشد و گسترش واژه های اشتقاقی در دانش آموزان دوزبانه مقطع ابتدایی و ارتباط آن با رده شناسی بر اساس پیکره طرح واژگان پایه*. رساله دکتری زبانشناسی. دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده ادبیات فارسی و زبان های خارجی.

علوی مقدم، سید بهنام. (۱۳۸۹). بررسی ارتباط ساخت‌های اشتقاقی و رده‌شناسی زبانی در پدیده دو زبانگی. *مجله دانشکده ادبیات و زبان های خارجی دانشگاه علامه طباطبایی*، شماره ۴۴ ، سال ۱۴،۶۳–۸۲

علوی مقدم ، سید بهنام. (۱۳۹۱). بررسی و مطالعه میزان به کارگیری واژگان پایه در کتاب های بخوانیم و بنویسیم سال اول دوره ابتدایی. *مجله مطالعات برنامه درسی*، سال هفتم، شماره ۲۷، ۸۵–۱۰۲.

غفاری، مهران. (۱۳۸۰). *تحلیل روش های آموزش واژگان پایه به منظور پیشنهاد طرحی برای واژگان پایه فارسی دوره ابتدایی*. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد زبانشناسی. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران.

فیرورقی، فریده. (۱۳۹۱). *بررسی کلمات پربسامد در کتابهای درسی مقطع ابتدایی*. پایان نامه کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی. دانشگاه پیام نور واحد تهران.

گلاور، جان؛ رانینگ، لوییس و برانینگ، راجر. (۱۳۷۷). *روانشناسی شناختی برای معلمان* (ترجمه علینقی خرازی). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

نعمت زاده، شهین؛ دادرس، مهدی؛ کاظمی دستجردی، مهدی و منصوری زاده، محرم. (۱۳۸۴). *گزارش نهایی طرح شناسایی واژگان پایه فارسی دانش آموزان ایرانی در دوره ابتدایی، جلد اول: گزارش کلی*. تهران: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]

نعمت زاده، شهین؛ دادرس، مهدی؛ کاظمی دستجردی، مهدی و منصوری زاده، محرم. (۱۳۸۷). *گزارش پژوهشی کاربست یافته های طرح واژگان پایه فارسی*. تهران: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

نعمت زاده، شهین (۱۳۹۰). *واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی*. تهران: انتشارات مدرسه.

Carter, R. (1987). Is there a core vocabulary? *Applied Linguistics, 8*(2), *178-193.*

Chompoobutr, S., Boriboom, M., Phantachat, W., & Potibal, P. (2009). Core vocabulary of Thai language for Thai picture based communication system. *Conference proceedings of the 3rd International Convention on Rehabilitation Engineering and Assistive Technology (i-CREATE)* (pp. 138-145).

D'Angelo, J.F. (2005). Educated Japanese English: Expanding oral & aural core vocabulary. *World Englishes, 24*, 329-349.

Horn, E. (1925). *Psycholinguistics: An introduction to research and theory*. New York: Springer-Verlag.

Knowles, J. (1904). *The London Point System of Reading for the blind.* London: Allen & Unwin.

Rinsland, H. B. (1945). *A basic vocabulary of elementary school children.* New York: Macmillan.

West, M. P., Swenson, E. et al. (1934). *A critical examination of basic English.* Bulletin of Department of Educational Research, University of Toronto: 2.

[Downloaded from qjoe.ir on 2026-11-03]

[DOR: 20.1001.1.10174133.1393.30.2.7.1]